

Den avdøde oberstens døtre

I

Uken etter var en av de travleste i deres liv. Selv når de gikk til sengs, var det bare kroppene deres som la seg ned og hvilte; hodene deres fortsatte å tenke ut ting, overveie ting, fundere, bestemme, forsøke å huske hvor ...

Constantia lå som en statue, med hendene langs siden, føttene delvis over hverandre, og teppet opp til haken. Hun stirret opp i taket.

«Tror du far ville ha noe imot om vi gav flosshatten hans til portneren?»

«Portneren?» bjeffet Josephine. «Hvorfor nettopp portneren? For en helt eiendommelig tanke!»

«Fordi», sa Constantia sakte, «han er nok ofte nødt til å gå i begravelser. Og på – på kirkegården la jeg merke til at han bare hadde en bowlerhatt.» Hun nølte. «Da tenkte jeg at han ville sette stor pris på en flosshatt. Dessuten burde vi gi ham en gave. Han var alltid veldig snill mot far.»

«Men», utbrøt Josephine, og kastet seg ned på puten og stirret på Constantia gjennom mørket, «fars hode!» Og med ett, i et fryktelig øyeblikk, holdt hun på å knise. Ikke at hun følte det aller minste for å knise, selvsagt. Det må ha skyldtes vane. For mange år siden, når de hadde ligget våkne og snakket om nettene, hadde sengene deres simpelthen ristet. Og nå, portnerens hode, som forsvant og tippet frem som et lys fra fars hatt ... Kniset vokste og vokste; hun knyttet nevene; hun kjempet det vekk; hun stirret morskt ut i mørket og sa «glem ikke» gruelig strengt.

«Vi kan bestemme det i morgen», sa hun.

Constantia hadde ikke merket noe; hun sukket.

«Synes du vi burde få morgenkåpene farget også?»

«Svarte?» nærmest skrek Josephine.

«Ja, hva ellers?» sa Constantia. «Jeg tenkte nemlig – det virker ikke helt oppriktig, på en måte, å gå i svart utendørs og når vi er fullt påkledd, og så når vi er hjemme – »

«Men det er da ingen som ser oss», sa Josephine. Hun rykket så kraftig i sengetøyet at begge føttene ble blottlagt, og hun måtte åle seg oppover putene for å dekke dem godt til igjen.

«Jo, Kate, så», sa Constantia. «Og postmannen kan fort komme til å gjøre det.»

Josephine tenkte på de mørkerøde tøflene sine, som passet til morgenkåpen, og på Constantias yndlingstøfler i en ubestemmelig grønnfarge som passet til hennes. Svarte! To svarte morgenkåper og to par svarte ulltøfler som sniker seg ut på badeværelset lik svarte katter.

«Jeg tror ikke det er helt nødvendig», sa hun.

Taushet. Så sa Constantia: «Vi blir nødt til å sende avisene med kunngjøringen i morgen for å rekke posten til Ceylon ... Hvor mange brev har vi fått hittil?»

«Treogtyve.»

Josephine hadde svart på hvert eneste, og treogtyve ganger når hun kom til «Vi savner vår kjære far så dypt», hadde hun brutt sammen og måttet bruke lommeterkleet, og enkelte ganger til og med suge opp en svært lyseblå tåre med kanten av litt trekkpapiir. Så rart! Hun kunne ikke ha latt som – men treogtyve ganger. Ja, selv nå, hvis hun gjentok bedrøvet for seg selv: «Vi savner vår kjære far så dypt», kunne hun ha grått om hun ville.

«Har du nok frimerker?» lød det fra Constantia.

«Å, hvordan skulle jeg vite det?» sa Josephine ergerlig. «Hva er vitsen med å spørre meg om det nå?»

«Jeg bare lurte», sa Constantia mildt.

Taushet igjen. Det lød en liten rasling, litt vimsing, et hopp.

«En mus», sa Constantia.

«Det kan ikke være en mus for det er ingen smuler», sa Josephine.

«Men den vet ikke at det ikke er det», sa Constantia.

Et rykk av medlidenhet klemte om hjertet hennes. Stakkars liten! Hun skulle ønske hun hadde lagt igjen en bitteliten kjeksbit

på toalettbordet. Det var grusomt å tenke på at den ikke fant noen ting. Hva ville den gjøre?

«Jeg kan ikke forstå hvordan de klarer å leve i det hele tatt», sa hun sakte.

«Hvem?» spurte Josephine.

Og Constantia sa høyere enn hun hadde tenkt: «Mus.»

Josephine var rasende. «Å, for noe tøys, Con!» sa hun. «Hva har mus å gjøre med noe som helst? Du sover.»

«Jeg tror ikke jeg gjør det», sa Constantia. Hun lukket øynene for å være sikker. Det gjorde hun.

Josephine krummet ryggraden, trakk opp knærne, krysset armene slik at knyttnevene havnet under ørene og presset kinnet hardt mot puten.

II

Noe annet som kompliserte ting, var at de hadde søster Andrews boende hos seg den uken. Det var deres egen feil; de hadde bedt henne. Det var Josephines idé. Den morgenen da – nåja, den siste morgenen, da doktoren var reist, sa Josephine til Constantia: «Synes du ikke det ville være temmelig pent av oss å be søster Andrews bli værende en uke som vår gjest?»

«Jo, veldig pent», sa Constantia.

«Jeg tenkte,» fortsatte Josephine hurtig, «at etter at jeg har betalt henne i ettermiddag, kunne jeg bare si: 'Etter alt De har gjort for oss, søster Andrews, ville min søster og jeg satt stor pris på om De ville bli her en uke som vår gjest.' Jeg bør vel ta med det om å være vår gjest i fall – »

«Å, men hun kan da vel aldri forvente å få betalt for det!» utbrøt Constantia.

«Man vet aldri», sa Josephine alvorlig.

Søster Andrews hadde – selvsagt – grepet muligheten straks. Men det var brysomt. Det betød at de var nødt til å ha normale måltider i spisestuen til anstendige tider, mens hvis de hadde vært alene, kunne de bare spurt Kate om ikke hun kunne komme med et brett til dem hvor enn de var. Og nå som påkjenningen var over, var måltidene noe av en prøvelse.

Søster Andrews var simpelthen fryktelig når det gjaldt smør. De kunne virkelig ikke unngå å føle at hun utnyttet vennligheten deres i hvert fall når det gjaldt smør. Og hun hadde den enerverende vanen å be om bare en bit til med brød for å spise opp det siste hun hadde på tallerkenen, for så, midt i siste munnfull, åndsfraværende – selvsagt var det ikke åndsfraværende – å forsyne seg en gang til. Josephine ble svært rød når dette hendte, og hun festet de små, glassaktige øynene sine på bordduken som om hun så et ørlite, merkelig insekt krype gjennom det vevde stoffet. Men Constantias lange, bleke ansikt ble enda lengre og stivnet, og hun stirret bort – langt bort – langt utover ørkenen, til der hvor raden av kameler løste seg opp lik en tråd av ull ...

«Da jeg var hos fru Tukes,» sa søster Andrews, «hadde hun slik en skjønn liten mekkanisme til smøret. Det var en ammorin i sølv som stod på – på kanten av ei glasskål og holdt en ørliten gaffel. Og når du ville ha litt smør, trøkte du bare på foten hans, og så bøyde han seg ned og spidda en bit til deg. Det var rektig artig.»

Josephine kunne knapt holde det ut. Men hun sa bare: «Jeg synes sånt noe er svært råflott.»

«Men hvorfor det?» spurte søster Andrews, med øyne som strålte bak brillene. «Ingen ville da vel ta mer smør enn dem behøvde, tror Dere det?»

«Con, kan du ringe?» utbrøt Josephine. Hun tok ikke sjansen på å svare.

Og den stolte, unge Kate, den forheksede prinsessen, kom inn for å se hva de gamle fjollene ville nå. Hun snappet bort tallerkenene med noe slags erstatningskost og smelte en hvit, livredd blancmange ned på bordet.

«Syltetøyet, er du snill, Kate», sa Josephine vennlig.

Kate bøyde seg ned og rev opp skjenken, løftet lokket av syltetøykrukken, så at den var tom, satte den på bordet og trampet av gårde.

«Jeg er redd – » sa søster Andrews etter et øyeblikk, «det er tomt.»

«Nei, så brysomt!» sa Josephine. Hun bet seg i leppen. «Hva skal vi gjøre?»

Constantia så usikker ut. «Vi kan ikke forstyrre Kate igjen», sa hun stille.

Søster Andrews ventet og smilte mot dem begge. Blikket hennes vandret, gransket allting fra bak brilleglassene. Constantia vendte i fortvilelse tilbake til kamelene sine. Josephine rynket pannen kraftig – konsentrert. Hun og Con ville selvsagt ha spist sin blancmange uten syltetøy, hadde det ikke vært for dette idiotiske kvinnemennesket. Plutselig kom ideen.

«Jeg har det», sa hun. «Marmelade. Det er noe marmelade i skjenken. Hent den, Con.» «Jeg håper ikke,» lo søster Andrews – og latteren hennes var som klirringen av en skje mot et medisinalglass – «jeg håper ikke det er en frøktelig bitter marmelade.»

III

Men nå var det tross alt ikke lenge igjen, og så ville hun være reist for godt. Og det var ikke til å komme utenom det at hun hadde vært svært god mot far. Hun hadde pleiet ham dag og natt mot slutten. Ja, både Constantia og Josephine følte i det stille at hun nærmest hadde overdrevet det å ikke forlate ham på det aller siste. For da de var kommet inn for å ta farvel, hadde søster Andrews sittet ved siden av sengen hans hele tiden, mens hun holdt om håndleddet hans og lot som hun så på klokken. Det kunne ikke ha vært nødvendig. Det var så taktløst også. Tenk om far hadde villet si dem noe – noe privat. Ikke at det var tilfelle. Å nei, langt derifra! Han lå der: fiolett, en mørk, sint fiolett farge i ansiktet, og så ikke på dem engang da de kom inn. Og så, mens de stod der og funderte på hva de skulle gjøre, hadde han plutselig åpnet ett øye. Å, hvilken forskjell ville det ikke gjort, hvilken forskjell for deres minne om ham, hvor mye lettere ville det ikke vært å fortelle andre om, hvis han bare hadde åpnet begge! Men nei – kun ett øye. Det glodde på dem et øyeblikk, og så ... sluknet det.

IV

Det hadde gjort det svært ubehagelig da herr Farolles, fra St. Johns kirke, avla dem en visitt samme ettermiddag.

«Jeg håper slutten var ganske fredelig», var hans første ord idet

han kom glidende mot dem gjennom den dunkle dagligstuen.

«Ja, ganske», sa Josephine spakt. De hang med hodet begge to. Begge var overbevist om at det øyet langt fra var noe fredelig øye.

«Vil De ikke sette Dem?» sa Josephine.

«Takk, frøken Pinner», sa herr Farolles takknemlig. Han foldet jakkeskjøtene og begynte å senke seg ned i fars lenestol, men akkurat idet han kom nær den nærmest spratt han opp og smøg ned i stolen ved siden av i stedet.

Han hostet. Josephine knuget hendene sammen; Constantia hadde et ubestemmelig uttrykk.

«Jeg vil De skal vite, frøken Pinner», sa herr Farolles, «og De, frøken Constantia, at jeg forsøker å være til hjelp. Jeg vil være til hjelp for dere begge to, om dere vil tillate det. Det er i slike tider», sa herr Farolles, svært likefrem og oppriktig, «at Gud vil vi skal være til hjelp for hverandre.»

«Tusen takk skal De ha, herr Farolles», sa Josephine og Constantia.

«Ikke tenk på det», sa herr Farolles mildt. Han trakk skinnhanskene mellom fingrene og lente seg fremover. «Og hvis noen av dere skulle ha lyst på litt nattverd, den ene eller begge to, her og nå, så er det bare å si ifra. Litt nattverd kan ofte være til hje – en god støtte», la han kjærlig til.

Men tanken på litt nattverd gjorde dem livredde. Hva! Helt alene i dagligstuen – uten noe – noe alter eller noen ting! Pianoet var altfor høyt, tenkte Constantia, og herr Farolles kunne aldri i verden bøye seg over det med kalken. Og Kate kom helt sikkert til å brase inn og avbryte dem, tenkte Josephine. Og hva om dørklokken kimte midt i det hele? Tenk om det kom noen veldig viktige – vedrørende sorgen deres. Skulle de så reise seg ærbødig og gå ut, eller ble de nødt til å vente ... på pinebenken?

«Kanskje dere vil sende over et brev med deres kjære Kate hvis dere skulle ønske det senere», sa herr Farolles.

«Å ja, tusen takk skal De ha!» sa begge to.

Herr Farolles reiste seg og tok den svarte stråhatten fra det runde bordet.

«Og når det gjelder begravelsen,» sa han forsiktig, «så kan jeg godt

arrangere den – som gammel venn av deres kjære far og av Dem, frøken Pinner – og frøken Constantia?» Josephine og Constantia reiste seg også.

«Jeg vil helst ha en som er ganske enkel», sa Josephine bestemt, «og ikke for dyr. Samtidig vil jeg helst ha – »

«En som er riktig solid», tenkte den drømmende Constantia, som om Josephine var i ferd med å kjøpe en morgenkåpe. Men selvsagt sa ikke Josephine det. «En som sømmer seg for en i vår fars stilling.» Hun var svært nervøs.

«Jeg drar bort til vår gode venn herr Knight», sa herr Farolles beroligende. «Jeg vil be ham komme og snakke med dere. Jeg er overbevist om at han vil være til megen hjelp.»

V

Nåvel, hele den delen var da over, i hvert fall, skjønt ingen av dem helt kunne tro at far var borte for alltid. Josephine hadde kjent et øyeblikks fullkommen angst på kirkegården, idet kisten ble senket ned – tenk at hun og Constantia hadde gjort denne tingen uten å be ham om tillatelse. Hva ville far si når han oppdaget det? For han kom helt sikkert til å oppdage det før eller senere. Det gjorde han alltid. «Hva! Har dere småpikene gått hen og begravet meg!» Hun hørte dunkingen fra stokken hans. Å, hva skulle de si? Hvordan i all verden kunne de unnskyldte det? Det lød som en så fryktelig hjerteløs ting å gjøre. Slik en stygg måte å utnytte en person på bare fordi han var hjelpeløs for øyeblikket. De andre menneskene så ut til å ta alt sammen som det naturligste i verden. De var fremmede; det var ikke å forvente at de skulle forstå at far var det aller siste mennesket noe slikt kunne hende med. Nei, skylden for alt sammen ville falle på henne og Constantia. Og utgiftene, tenkte hun, idet hun steg inn i den tilknepte vognen. Når hun ble nødt til å vise ham regningene. Hva ville han si da?

Hun hørte ham formelig brøle. «Og forventer du at jeg skal betale for dette toskete påfunnet deres?»

«Å,» jamret stakkars Josephine høyt, «vi skulle ikke ha gjort det, Con!»

Og Constantia, blek som en sitron i alt det svarte, sa i en livredd

hvisken: «Gjort hva da, Jug?»

«Latt dem be-begrave far på den måten», sa Josephine, og hun brøt sammen og gråt ned i det nye sørgelommetørkleet med den merkelige lukten.

«Men hva annet kunne vi gjort?» spurte Constantia undrende. «Vi kunne ikke beholdt ham, Jug – vi kunne ikke beholdt ham ubegravet. Ikke i en leilighet på den størrelsen, i hvert fall.»

Josephine pusset nesen; luften i vognen var fryktelig innestengt.

«Jeg vet ikke», sa hun fortvilet. «Det er så grusomt, alt sammen. Jeg føler at vi burde ha forsøkt, i det minste en liten stund. Så vi kunne være helt sikre. En ting vet jeg,» – og tårene spratt frem igjen – «far vil aldri tilgi oss dette – aldri!»

VI

Far ville aldri tilgi dem. Det var det de følte sterkere enn noensinne da de, to formiddager senere, gikk inn på værelset hans for å gå gjennom tingene hans. De hadde diskutert det nokså rolig. Det stod til og med på Josephines liste over ting som måtte gjøres. Gå gjennom fars ting og treffe en avgjørelse om dem. Men det var noe ganske annet enn å si etter frokost:

«Så, er du klar, Con?»

«Ja, Jug – når du er det, så.»

«Da tror jeg det er best vi får det overstått.»

Det var mørkt i forhallen. I årevis hadde det vært en regel aldri å forstyrre far om formiddagen, uansett hva som hendte. Og nå skulle de åpne døren uten å banke engang ... Constantias øyne var kolossale ved tanken; Josephine kjente seg skjelven i knærne.

«Gå – gå først, du», gispet hun, og gav Constantia en dytt.

Men Constantia sa, som hun alltid hadde sagt ved slike anledninger: «Nei, Jug, det er ikke rettferdig. Du er eldst.»

Josephine var nær ved å si – noe hun ellers aldri i verden ville vedgå – det hun beholdt som sitt aller siste våpen: «Men du er høyest», da de la merke til at kjøkkendøren var åpen, og der stod Kate ...

«Meget hard», sa Josephine mens hun grep om dørklinken og gjorde sitt beste for å dytte den ned. Som om noe som helst unn-

slapp Kate!

Det var ikke annet å gjøre. Den piken var ... Så var døren lukket bak dem, men – men de var ikke i fars værelse i det hele tatt. Kanskje var de ved en feil plutselig gått gjennom veggen og inn i en helt annen leilighet. Var døren like bak dem? De var for redde til å se etter. Josephine visste at om den var det så holdt den seg godt lukket; for Constantia kjentes det som den – lik dørene i drømmer – ikke hadde noe håndtak i det hele tatt. Det var det kalde som gjorde det så grusomt. Eller det hvite – hvilket var det? Allting var tildekket. Rullegardinene var nede, et klede hang over speilet, et laken dekket sengen; en enorm vifte av hvitt papir fylte peisen. Constantia strakte ut en engstelig hånd; hun ventet nærmest at det skulle falle et snøfnugg. Josephine kjente en underlig prikking i nesen, som om nesen hennes frøs. Så kloppeti-kloppet en vogn over brostenene nedenfor, og stillheten syntes å sprekket opp i små biter.

«Jeg får vel trekke opp en rullegardin», sa Josephine tappert.

«Ja, det er nok en god idé», hvisket Constantia.

De rørte knapt ved rullegardinene, men den fór opp og snoren fór etter, den rullet seg rundt stangen, og den lille dusken klapret som om den forsøkte å komme fri. Det ble for mye for Constantia.

«Tror du – tror du vi kanskje kunne utsatt det til en annen dag?» hvisket hun.

«Hvorfor det?» bjeffet Josephine. Hun kjente seg som vanlig langt bedre nå som hun visste sikkert at Constantia var livredd. «Det må jo gjøres. Men jeg skulle ønske du lot være å hviske, Con.»

«Jeg visste ikke at jeg hvisket», hvisket Constantia.

«Og hvorfor ser du hele tiden bort på sengen?» sa Josephine, og hevet stemmen nesten på trass. «Det er da ingenting i sengen.»

«Å, Jug, ikke si det!» sa stakkars Connie. «Ikke så høyt, i hvert fall.»

Josephine kjente selv at hun var gått for langt. Hun gikk i en stor bue bort til kommoden og strakte frem hånden, men trakk den hurtig tilbake.

«Connie!» gispet hun, spant rundt og lente seg med ryggen mot kommoden.

«Åh – hva er det, Jug?»

Josephine kunne bare stirre. Hun hadde den mest eiendommelige følelse av at hun nettopp hadde unnsloppet noe helt fryktelig. Men hvordan kunne hun forklare Constantia at far var i kommoden? Han var i den øverste skuffen med lommeørklærne og slipsene, eller i den under med skjortene og pyjamasen, eller den nederste med dressene. Han holdt øye med dem derfra, bortgjemt – rett bak håndtaket – klar til å bykse frem.

Hun satte opp en pussig bebreidende grimase mot Constantia, akkurat som hun pleide før i tiden når hun holdt på å gråte.

«Jeg kan ikke åpne den», nesten hylte hun.

«Ikke gjør det, Jug», hvisket Constantia alvorlig. «Det er mye bedre å la det være. La oss ikke åpne noen ting. Ikke på lenge, i hvert fall.»

«Men – men det virker så svakt», sa Josephine og brøt sammen.

«Men kan vi ikke være svake for en gangs skyld, Jug?» forsøkte Constantia, i en heftig hvisken. «Hvis det er svakt.» Og det lyse blikket hennes fór fra det låste skrivebordet – så trygt – til det enorme glitrende garderobeskapet, og hun begynte å puste på en underlig, gispende måte. «Hvorfor skulle vi ikke være svake for en gangs skyld, Jug? Det er da ganske forståelig. La oss være svake – svake, Jug. Det er så mye deiligere å være svak enn å være sterk.»

Og så gjorde hun en av de forbløffende modige tingene hun hadde gjort omtrent to ganger før i deres liv: Hun marsjerte bort til garderobeskapet, vred om nøkkelen, og tok den ut av låsen. Tok den ut av låsen og holdt den opp for Josephine, og viste Josephine med sitt eiendommelige smil at hun visste hva hun hadde gjort – hun hadde bevisst risikert at far var der inne blant frakkene sine.

Hvis det enorme garderobeskapet hadde veltet seg fremover, hvis det hadde styrtet ned over Constantia, så ville det ikke overrasket Josephine. Tvert imot ville hun ha tenkt at det var det eneste naturlige som kunne hende. Men ingenting hendte. Bare at værelset syntes stillere enn noensinne, og større flak av kald luft landet på Josephines skuldre og knær. Hun begynte å skjelve.

«Kom nå, Jug», sa Constantia, stadig med det fryktelige harde smilet, og Josephine fulgte etter akkurat som hun hadde gjort sist

gang, da Constantia hadde dyttet Benny ut i den runde dammen.

VII

Men anstrengelsen vistest på dem da de var tilbake i spisestuen. De satte seg ned, svært oppskakede, og så på hverandre.

«Jeg tror ikke jeg klarer å gjøre noe som helst», sa Josephine, «før jeg har fått i meg noe. Tror du vi kan be Kate om to kopper varmt vann?»

«Ja, det må vi vel kunne gjøre», sa Constantia forsiktig. Hun var ganske lik seg selv igjen. «Jeg behøver ikke ringe. Jeg kan gå til kjøkkendøren og spørre henne.»

«Ja, gjør det», sa Josephine, og sank ned i en stol. «Si vi bare skal ha to kopper, Con, ikke noe annet – på et brett.»

«Hun behøver ikke engang ta med kannen, gjør hun vel?» sa Constantia, som om Kate ventelig ville klage om kannen var der.

«Å nei, naturligvis ikke! Det er virkelig ikke nødvendig med noen kanne. Hun kan helle opp rett fra tekjelen», utbrøt Josephine, overbevist om arbeidsbesparelsen ved dette.

De kalde leppene deres bevret mot de grønnlige koppekantene. Josephine foldet de små røde hendene sine om koppen; Constantia satte seg opp og blåste på den bølgende dampen, så den duvet fra den ene til den andre siden.

«Apropos Benny», sa Josephine.

Og selv om Benny ikke var blitt nevnt så Constantia straks ut som om det var tilfelle. «Han vil selvsagt forvente at vi sender ham noe fra far. Men det er så vanskelig å vite hva man kan sende til Ceylon.»

«Du mener at ting så ofte går i stykker på reisen», mumlet Constantia.

«Nei, de forsvinner», sa Josephine skarpt. «Du vet det ikke finnes noe postvesen. Bare løpegutter.»

Begge stanset opp for å se en svart mann i hvite linbukser løpe for bare livet over bleke enger, med en stor gråpapirpakke i hendene. Josephines svarte mann var bitteliten; han glitret som en maur der han pilte avgårde. Men det var noe blindt og utrettelig ved Constantias høye og tynne type, som gjorde ham til en riktig

ubehagelig person, syntes hun ... På verandaen, kledd bare i hvitt og med tropehjel, stod Benny. Høyrehånden hans ristet opp og ned, slik fars gjorde når han var utålmodig. Og bak ham – totalt uinteressert – satt Hilda, den ukjente svigerinnen. Hun gynget i en kurvstol og bladde seg gjennom Tatler.

«Jeg tror lommeuret hans vil være den mest passende gaven», sa Josephine.

Constantia så opp; hun virket overrasket.

«Å, ville du sendt et gullur med en innfødt?»

«Jeg ville jo maskert det, selvsagt», sa Josephine. «Ingen ville visst at det var et ur.» Hun likte tanken på å gi pakken en så merkverdig fasong at ingen ville kunne gjette hva det var. Hun vurderte til og med et øyeblikk å gjemme uret i en smal korsetteske i kartong som hun hadde spart på i lang tid, i påvente av at den skulle komme til nytte. Det var slik nydelig, hard kartong. Men nei, den ville ikke være passende ved en slik anledning. Den hadde påtrykt skrift: Mellomstor kvinnestr 28. Ekstra faste spiler. Det ville nesten bli for mye av en overraskelse for Benny å åpne den og finne fars ur inni.

«Og det er jo ikke som om det ville gå – tikke, mener jeg», sa Constantia, som fortsatt tenkte på de innfødtes forkjærlighet for smykker. «I hvert fall», la hun til, «ville det være veldig merkelig om det gjorde det etter så lang tid.»

VIII

Josephine svarte ikke. Tankene hennes var, som så ofte, fløyet av gårde. Hun hadde plutselig tenkt på Cyril. Var det ikke vanligere at den eneste sønnesønnen fikk uret? Og så var jo kjære Cyril så takknemlig, og et gullur betød så mye for en ung mann. Benny hadde etter all sannsynlighet sluttet å bruke lommeur, menn brukte jo så sjelden vest i slike tropiske klimater. Mens Cyril i London brukte det året rundt. Og når han kom til te, ville det være så hyggelig for henne og Constantia å vite at det var der. «Jeg ser du bærer bestefars ur, Cyril.» Det ville være så betryggende, på et vis.

Den kjære gutten! For en skuffelse det søte og medfølende lille brevet hans hadde vært! De forstod det godt, selvsagt, men det var

riktig uheldig.

«Det ville vært slik en begivenhet om han var kommet», sa Josephine.

«Og han ville ha moret seg slik», sa Constantia, uten å tenke over hva hun sa.

Men så snart han var tilbake, fikk han komme til te hos tantene sine. Te med Cyril var en av deres sjeldne utskielser.

«Nå, Cyril, må du ikke være redd for kakene våre. Din tante Con og jeg kjøpte dem hos Buszard i morges. Vi vet hva slags appetitt menn har. Så ikke vær redd for å ta for deg.»

Josephine skar resolutt ned i den mektige, mørke kaken som tilsvarte vinterhanskene hennes eller ny såle og hæl på Constantias eneste respektable par sko. Men Cyril hadde ikke det minste mandig appetitt.

«Nei, virkelig, tante Josephine, jeg kan simpelthen ikke. Jeg har nettopp spist lunsj, forstår du.»

«Å Cyril, det kan du ikke mene! Klokken er jo over fire», utbrøt Josephine. Constantia satt med kniven hevet over sjokoladerullen.

«Jeg gjør nok det, er jeg redd», sa Cyril. «Jeg måtte møte en mann på Victoria stasjon, og han lot meg vente der helt til ... det bare var tid til å spise lunsj og komme hit. Og han gav meg – puh» – Cyril tok seg til pannen – «litt av et måltid», sa han.

Det var skuffende – i dag av alle dager. Men det var ikke å forvente at han skulle vite det.

«Men en marengs vil du vel ha, Cyril?» sa tante Josephine. «Disse marengsene kjøpte vi spesielt til deg. Din kjære far var så glad i dem. Vi var sikre på at du også er det.»

«Det er jeg, tante Josephine», utbrøt Cyril entusiastisk. «Er det i orden om jeg tar en halv til å begynne med?»

«Selvsagt, kjære deg. Men vi kan ikke la deg slippe unna med det.»

«Er din kjære far stadig like glad i marengs?» spurte tante Con forsiktig. Hun skuttet seg litt idet hun bet gjennom den sprø overflaten på sin.

«Tja, sannelig om jeg vet, tante Con», sa Cyril muntert.

Det fikk dem begge til å se opp.

«Vet du ikke?» nærmest bjeffet Josephine. «Vet du ikke en slik ting om din egen far, Cyril?»

«Jo vel», sa tante Con stille.

Cyril prøvde å le det bort. «Å, dere vet,» sa han, «det er så lenge siden – » Han nølte. Han tidde. Ansiktsuttrykkene deres ble for mye for ham.

«Men likevel», sa Josephine.

Og tante Con stirret.

Cyril satte fra seg tekoppen. «Vent nå litt», utbrøt han. «Vent nå litt, tante Josephine. Hva tenker jeg på?»

Han kikket tilbake på dem. Ansiktene deres var begynt å lyse opp. Cyril slo seg på låret.

«Naturligvis», sa han, «det var marengs. Hvordan kunne jeg glemme det? Jo, tante Josephine, du har helt rett. Far er skrekkelig begeistret for marengs.»

Ikke bare strålte de. Tante Josephine ble rød av glede, og tante Con utstøtte et dypt, dypt sukk.

«Og nå må du hilse på far, Cyril», sa Josephine. «Han vet at du skulle komme i dag.»

«Ja visst», sa Cyril, svært bestemt og hjertelig. Han reiste seg fra stolen, plutselig kastet han et blick på klokken.

«Si meg, tante Con, går ikke klokken deres litt sakte? Jeg skal treffe en mann på – på Paddington stasjon rett etter fem. Jeg er redd jeg ikke kan bli så veldig lenge hos bestefar.»

«Å, han venter ikke at du skal bli så veldig lenge!» sa tante Josephine.

Constantia stirret fortsatt på klokken. Hun klarte ikke å bli enig med seg selv om den gikk for fort eller for sakte. En av delene var det, det var hun nesten helt sikker på. Den hadde gjort det, i hvert fall.

Cyril drøyde fortsatt. «Skal du ikke være med, tante Con?»

«Selvsagt», sa Josephine. «Vi går alle sammen. Kom da, Con.»

IX

De banket på døren, og Cyril fulgte etter tantene inn i bestefars kokende varme og søtlige værelse.

«Kom igjen», sa bestefar Pinner. «Ikke stå og heng. Hva er det? Hva har dere gjort nå?»

Han satt foran den flammende peisen, med hånden om stokken. Han hadde et tykt pledd over knærne. I fanget hans lå det et nydelig lysegult silkelommetørkle.

«Det er Cyril, far», sa Josephine engstelig. Og hun tok Cyril i hånden og ledet ham fremover.

«God dag, bestefar», sa Cyril, og forsøkte å løsne hånden fra tante Josephines grep. Bestefar Pinner sendte Cyril et av sine umiskjennelige blick. Hvor var tante Con? Hun stod på den andre siden av tante Josephine; de lange armene hennes hang ned foran henne; hendene var foldet. Hun tok ikke øynene fra bestefar.

«Nå,» sa bestefar Pinner, og begynte å dunke, «hva har så du å berette?»

Hva hadde han, hva hadde han å berette? Cyril kjente at han smilte som en komplett idiot. Værelset var så kvelende hett også.

Men tante Josephine kom ham til unnsetning. Hun utbrøt blidt: «Cyril sier at hans far fremdeles er svært glad i marengs, far.»

«Hva?» sa bestefar Pinner, og krummet hånden som en fiolett marengstopp over det ene øret.

«Cyril sier at hans far fremdeles er svært glad i marengs», gjentok Josephine.

«Jeg hører ikke», sa gamle oberst Pinner. Og han viftet Josephine vekk med stokken, før han rettet stokken mot Cyril. «Si meg hva det er hun forsøker å fortelle», sa han.

(Å Gud!) «Må jeg det?» sa Cyril rødmende, og stirret på tante Josephine.

«Ja, gjør det», smilte hun. «Det vil glede ham slik.»

«Kom igjen, ut med det!» ropte oberst Pinner utålmodig, og begynte å dunke igjen. Og Cyril lente seg fremover og ropte: «Far er fremdeles svært glad i marengs.»

Da rykket bestefar Pinner til som var han blitt skutt.

«Ikke skrik!» ropte han. «Hva er i veien med gutten? Marengs? Hva er det med marengs?»

«Å, må vi fortsette, tante Josephine?» stønnet Cyril desperat.

«Dette går så fint, så», sa tante Josephine, som om hun og han

var hos tannlegen sammen. «Han forstår det straks.» Og hun hvisket til Cyril: «Han begynner å bli en smule døv, vet du.» Så lente hun seg frem og rent ut brølte til bestefar Pinner: «Cyril ville bare fortelle deg, far, at hans far fremdeles er svært glad i marengs.»

Denne gangen hørte oberst Pinner, han hørte og han grublet, og målte Cyril opp og ned.

«For en bsynnerlig ting!» sa gamle bestefar Pinner. «For en bsynnerlig ting å komme helt ut hit for å fortelle meg!»

Og det var det, syntes Cyril.

«Ja, jeg vil sende uret til Cyril», sa Josephine.

«Det ville være veldig pent», sa Constantia. «Jeg synes å huske sist gang han kom at det var noe kluss med tiden.»

X

De ble avbrutt av at Kate braste inn døren på sin sedvanlige måte, som om hun hadde oppdaget en hemmelig åpning i veggen.

«Kokt eller stekt?» lød den uforferdede stemmen.

Kokt eller stekt? Josephine og Constantia var temmelig forfjamsset i øyeblikket. De klarte knapt å oppfatte det.

«Kokt eller stekt hva, Kate?» spurte Josephine, og forsøkte å begynne å konsentrere seg.

Kate snøftet høyt. «Fisk.»

«Men hvorfor sa du ikke det med det samme?» sa Josephine, mildt irettesettende. «Hvordan kunne du vente at vi skulle forstå det, Kate? Det er masser av ting her i verden som kan kokes eller stekes, vet du.» Og etter denne tapre opptredenen sa hun ganske blidt til Constantia: «Hva foretrekker du, Con?»

«Jeg tror kanskje det kunne vært godt med stekt», sa Constantia. «På den annen side er jo kokt fisk veldig godt. Jeg tror jeg liker begge deler like godt ... Med mindre du ... I så fall –»

«Da steker jeg den», sa Kate, og styrtet ut igjen; hun etterlot døren deres åpen bak seg, og smalt igjen døren til kjøkkenet sitt.

Josephine stirret på Constantia; hun hevet de lyse øyenbrynene helt til de fløt opp i det lyse håret hennes. Hun reiste seg. Hun sa på en svært overlegen og bydende måte: «Vil du vennligst bli med meg inn i dagligstuen, Constantia? Det er noe svært viktig jeg må

diskutere med deg.»

For det var alltid til dagligstuen de gikk når de ville drøfte Kate.

Josephine lukket døren megetsigende. «Sett deg, Constantia», sa hun, fortsatt svært høytidelig. Det var nesten som om hun tok imot Constantia for første gang. Og Con så seg planløst om etter en stol, som om hun virkelig kjente seg som en fremmed.

«Spørsmålet er», sa Josephine, og lente seg fremover, «om vi skal beholde henne eller ikke.»

«Det er spørsmålet», samtykket Constantia.

«Og denne gangen», sa Josephine myndig, «er vi nødt til å bestemme det en gang for alle.»

Constantia så et øyeblikk ut som hun ville begynne å gjennomgå alle de andre gangene, men hun tok seg sammen og sa: «Ja, Jug.»

«Du forstår, Con», forklarte Josephine, «alt er så annerledes nå.»

Constantia så hurtig opp. «Jeg mener,» fortsatte Josephine, «vi er ikke lenger avhengige av Kate slik som før.» Og hun rødmet svakt. «Det er ikke behov for å lage mat til far.»

«Det er helt sant», istemte Constantia. «Far behøver så visst ikke noe matlaging nå uansett hva –»

Josephine avbrøt henne skarpt: «Du er vel ikke søvnig, Con?»

«Søvnig, Jug?» Constantia sperret opp øynene.

«Så konsentrer deg», sa Josephine skarpt, og vendte tilbake til saken. «Det dette innebærer, er at hvis vi faktisk – og dette bare hvisket hun, med øynene på døren – «avskjediget Kate,» – hun hevet stemmen igjen – «kunne vi ta oss av maten selv.»

«Ja, hvorfor ikke?» utbrøt Constantia. Hun kunne ikke la være å smile. Tanken var så spennende. Hun knuget hendene sammen. «Hva skulle vi leve av, Jug?»

«Å, egg i forskjellige former!» sa Jug, og lød overlegen igjen. «Og dessuten er det all boksematen.»

«Men jeg har alltid hørt», sa Constantia, «at den anses for å være veldig dyr.»

«Ikke om man er måteholden med innkjøpet», sa Josephine. Men hun rev tankene bort fra dette fascinerende sidesporet og slepte Constantia etter seg.

«Det vi er nødt til å bestemme nå, derimot, er om vi virkelig

stoler på Kate eller ikke.»

Constantia lente seg tilbake. Den tonløse lille latteren hennes fløy ut av munnen.

«Er det ikke underlig, Jug,» sa hun, «at akkurat i denne saken har jeg aldri helt klart å bli enig med meg selv?»

XI

Det hadde hun aldri klart. Hele problemet var å bevise noe som helst. Hvordan beviste man ting, hvordan gikk det an? Sett at Kate stod rett fremfor henne og helt bevisst skar en grimase. Kunne det ikke like gjerne hende at hun hadde smerter? Var det ikke i alle fall umulig å spørre Kate om hun skar en grimase til henne? Hvis Kate svarte «nei» – og selvsagt ville hun si «nei» – for en situasjon! Så forsmedelig! På den annen side mistenkte Constantia, ja, hun var nesten sikker på at Kate rotet gjennom kommoden hennes når hun og Josephine var ute, ikke for å ta noe, men for å snoke. Hun var mange ganger kommet hjem og hadde funnet ametystkorset sitt på de mest usannsynlige steder, under kniplingsbåndene eller oppå pyntekragen. Mer enn én gang hadde hun lagt en felle for Kate. Hun hadde dandert tingene på en spesiell måte og så tilkalt Josephine for å bevitne det.

«Ser du, Jug?»

«Ja, nettopp, Con.»

«Nå vil vi få vite det sikkert.»

Men uff, når hun kom for å se etter, var beviset lenger unna enn noen gang! Hvis noe var forskjøvet, kunne det jo like så gjerne ha hendt da hun lukket skuffen; et støt kunne så lett ha forårsaket det.

«Kom og avgjør du, Jug. Jeg kan simpelthen ikke. Det er for vanskelig.»

Men etter et opphold og et langt blick pleide Josephine å sukke: «Nå som du har vakt tvilen i meg, Con, kan jeg neimen ikke si det sikkert selv.»

«Nå, vi kan ikke utsette det igjen», sa Josephine. «Hvis vi utsetter det denne gangen →»

XII

Men i det øyeblikket satte en lirekasse i gang på gaten nedenfor. Josephine og Constantia spratt opp begge to.

«Løp, Con», sa Josephine. «Fort deg. Det ligger seks pence på –»

Da kom de på det. Det gjorde ingenting. De trengte aldri å stanse lirekassemannen mer. Aldri mer skulle hun og Constantia bli bedt om å få den apekatten til å ta med seg spetakkelet sitt et annet sted. Aldri ville de høre det kraftige, merkelige brølet når far syntes de ikke var raske nok. Lirekassemannen kunne spille hele dagen, og stokken ville ikke dunke.

Aldri mer skal den dunke,

Aldri mer skal den dunke,

spilte lirekassen.

Hva var det Constantia tenkte på? Hun hadde et så underlig smil; hun så annerledes ut. Hun kunne da ikke begynne å gråte.

«Jug, Jug», sa Constantia mykt, og presset hendene sammen. «Vet du hvilken dag det er? Det er lørdag. Det er en uke i dag, en hel uke.»

En uke siden fars død,

En uke siden fars død,

gråt lirekassen. Og Josephine glemte også å være praktisk og fornuftig; hun smilte forsiktig, underlig. På det indiske teppet falt en rute med sollys, svakt rød; den kom og gikk og kom – og ble værende, ble tydeligere – til den skinte nesten gyllent.

«Solen er kommet frem», sa Josephine, som om det var av stor betydning.

En hel fontene av boblende toner tumlet ut av lirekassen, runde, klare toner, strødd skjødesløst omkring.

Constantia løftet de store, kalde hendene sine som for å fange dem, og så falt hendene hennes ned igjen. Hun gikk bort til kaminhyllen, til yndlings-buddhaen sin. Og den forgylte stenbysten – med smilet som alltid gav henne en så underlig følelse, nesten

som en smerte, men en behagelig smerte – så i dag ut som om det lurte noe bak smilet hans. Han visste noe; han hadde en hemmelighet. «Jeg vet noe du ikke vet», sa buddhaen hennes. Å, hva var det, hva kunne det være? Og samtidig hadde hun alltid følt at det var ... noe.

Solskinnet presset seg gjennom vinduene, stjal seg inn, og spredte lyset over møblene og fotografiene. Josephine fulgte det med blikket. Da solen kom til mors fotografi, til forstørrelsen over pianoet, dvelte den som var den forundret over hvor lite som var igjen etter mor, annet enn øredobbene formet som bittesmå pagoder og en svart fjærboa. Hvorfor bleknet alltid fotografiene av de døde slik? undret Josephine. Så snart et menneske var dødt døde fotografiet deres også. Men dette av mor var selvsagt veldig gammelt. Det var femogtredve år gammelt. Josephine husket at hun stod på en stol og pekte ut fjærboen for Constantia og fortalte henne at det var en slange som hadde drept moren deres i Ceylon ... Ville alt vært annerledes om mor ikke hadde dødd? Hun kunne ikke forstå hvorfor. Tante Florence hadde bodd hos dem til de gikk ut av skolen, og de hadde flyttet tre ganger og hatt sin årlige ferie og ... og det hadde vært utskiftninger av tjenerne, naturligvis.

Noen små spurver, ungsurver lød de som, kvitret utenfor vinduet. *Pjub – pjubu – pjub*. Men Josephine syntes ikke de var spurver, ikke utenfor vinduet. Den var inne i henne, den underlige lille gråtende lyden. *Pjub – pjubu – pjub*. Å, den var så sped og ynkelig, hva var det den sa?

Hvis mor hadde levd, ville de ha giftet seg? Men det hadde ikke vært noen å gifte seg med. Det var fars anglo-indiske venner før han kranglet med dem. Men etter det hadde hun og Constantia ikke møtt en eneste mann bortsett fra prester. Hvordan møtte man menn? Og om de så hadde møtt dem, hvordan kunne de blitt såpass kjent med dem at de ble noe mer enn fremmede? Man leste om folk som hadde eventyr, ble forfulgt, og så videre. Men ingen hadde noensinne fulgt etter Constantia og henne. Å jo, et år i Eastbourne var det en mystisk mann på pensjonatet deres som hadde plassert et kort på muggen med varmtvann utenfor døren til soveværelset deres! Men innen Connie fant det, hadde dampen

gjort skriften for svak til å lese; de klarte ikke engang å tyde hvem av dem det var adressert til. Og dagen etter var han reist. Og det var alt. Resten hadde vært å passe på far, og samtidig ikke gå i veien for far. Men nå? Men nå? Den tyvaktige solen rørte mykt ved Josephine. Hun løftet ansiktet. Hun ble trukket mot vinduet av myke stråler ...

Helt til lirekassen sluttet å spille ble Constantia stående foran buddhaen, undrende, men ikke slik hun pleide, ikke vagt. Denne gangen var undringen hennes lik en lengsel. Hun tenkte tilbake på de gangene hun var kommet inn hit, var krøpet ut av sengen i nattkjolen når månen var full, og ligget på gulvet med armene utstrakte, som om hun var korsfestet. Hvorfor? Den store, bleke månen hadde fått henne til det. De redselsfulle dansende skikkelsene på det utskårne skjermbrettet hadde kastet olme blick og hun hadde ikke brydd seg. Hun tenkte også på hvordan hun, hver gang de var ved sjøen, hadde vandret av gårde på egen hånd og gått så nær havet som hun kom, og sunget noe, noe hun hadde funnet på, mens hun stirret overalt på den hvileløse vannflaten. Det hadde vært dette andre livet, løpe ut, frakte ting hjem i poser, handle ting til godkjenning, drøfte dem med Jug, og ta dem med tilbake, og handle flere ting til godkjenning, og gjøre klar brettene til far og forsøke ikke å irritere far. Men alt var liksom foregått i en slags tunnel. Det var ikke virkelig. Det var bare når hun kom ut av tunnelen og inn i måneskinnet eller ved havet eller i et tordenvær at hun egentlig kunne kjenne seg selv. Hva betød det? Hva var det hun alltid savnet? Hva ledet det til alt sammen? Nå? Nå?

Hun snudde seg vekk fra buddhaen med en av sine vage bevegelser. Hun gikk bort dit hvor Josephine stod. Hun ville så gjerne si noe til Josephine, noe fryktelig viktig, om – om fremtiden og hva ...

«Tror du ikke kanskje – » begynte hun.

Men Josephine avbrøt henne. «Jeg lurte på om vi nå – » mumlet hun. De tidde; de ventet på hverandre.

«Bare fortsett, Con», sa Josephine.

«Nei, nei, Jug. Du først», sa Constantia.

«Nei, si det du skulle si. Du begynte», sa Josephine.

«Jeg ... jeg vil heller høre hva du skulle si først», sa Constantia.

«Ikke vær tåpelig, Con.»

«Jug, da.»

«Connie!»

«Å, Jug!»

Taushet. Så sa Constantia forsiktig: «Jeg kan ikke si det jeg skulle si, jeg, Jug, fordi jeg har glemt hva det var ... som jeg skulle si.»

Josephine var stille et øyeblikk. Hun stirret på en stor sky der hvor solen hadde vært. Så svarte hun kort: «Jeg har glemt det, jeg også.»